

Et bosted mellom havet og isbreen

- 11.000 år gamle steinalderboplassen i Prestegårdshagan på Fiskum

Slik forestiller arkeologisk museum i Stavanger seg et tidlig steinalderboplass på Vestlandet. Den på Fiskum har kanskje ikke vært særlig annerledes. Det var lite vegetasjon, og Holtefjell ville ha vært snauffjell, kanskje med permanent snø og is.

Gjenstandene av flint som ble funnet på Fiskum har antagelig kommet med drivis sørfra. Dette var steinalderens viktigste råvare.

Fram til sommeren 2009 var det vanlig å anta at de første menneskene kom til Eiker for omtrent 8000 år siden. Men for noen dager siden offentliggjorde Fylkesarkeologen i Buskerud at det var funnet en boplass på Fiskum som er 3-4000 år eldre.

Det som ble funnet var spor etter en teltring eller levegg, rester fra produksjon av flintredskaper og tre flekker, som var et enkelt håndredskap som menneskene i eldre steinalder kunne bruke både til å flå og partere dyr, rense fiske, tilberede skinn og huder og til å lage redskaper av stein, horn og bein.

Ikke bare kom menneskene til Eiker minst 4000 år tidligere enn antatt - det var også et helt annet landskap og en helt annen vegetasjon som møtte dem. Klimaet var kaldt, og det var antagelig stort sett bare mose, grass og lyng, samt kanskje en og annen bjørk som hadde greid å etablere seg så langt nord. Det var nok først og fremst ressursene i sjøen som var livsgrunnlaget. Fisk, sjøfugl, hval og sel var nok viktige innslag i kostholdet til dem som bodde på den nyoppdagede boplassen.

Så langt tilbake gikk nemlig havet helt opp til 120 m.o.h., slik at boplassen lå i strandkanten. Det rimer godt med det vi vet om jegerfolkernes valg av boplass i denne perioden. Likevel er arkeologene overrasket over å finne så gamle spor etter mennesker såvidt langt inne i landet. En har regnet med at folk først bosatte seg langs kyststripa, og at de først seinere trengte inn i fjordene og opp i dalene. Derfor er boplassen på Fiskum vakt oppsikt også i nasjonal sammenheng. Den lå riktignok ved sjøen, men langt inne i en fjord, som munnet ut i havet i den nordre delen av Vestfold. Det som i dag er Eikern var en trang fjordarm, som viet seg ut når en kom inn til Fiskum.

Boplassen må ha vært et ideelt sted når en levde av fisk eller sjødyr. Likevel har det neppe vært en fast boplass i den forstand at folk bodde på samme sted år ut og år inn. Steinaldermenneskene flyttet seg dit matressursene fantes og var stadig på vandring. Men slike ting følger gjerne en årssyklus, så det kan godt tenkes at en stamme stadig vendte tilbake til det samme stedet og bodde der noen uker eller måneder. Slik kan denne boplassen ha vært i bruk over en ganske lang periode - helt til vannstanden hadde sunket så mye at de valgte andre boplasser, som lå nærmere strandkanten.